

Asia: ROIDno-2025-4876

Rovaniemen kaupungin kasvuohjelma 2026-2030

Lausunnonantajan lausunto

Rovaniemen elinvoimapolitiittinen visio Miten hyvin visio mielestänne kuvaa Rovaniemen elinvoiman tulevaisuuden suuntaa?

Valoasema ry pitää kasvuohjelman elinvoimapolitiittista visiota lähtökohdiltaan oikeansuuntaisena. Kolme painopistettä — yrittäjälähtöisyys, osaajaveto- ja pitovoima sekä kehittämisen kulttuuri — muodostavat toimivan kehikon, jossa luovan alan näkökulma voi periaatteessa löytää paikkansa.

Erityisen myönteisenä pidämme sitä, että visio nimeää kehittämisen kulttuurin, joka “tukee luovuutta ja elinvoiman uudistumista”. Tämä on oikea suunta.

Visiossa on kuitenkin yksi merkittävä jännite, johon toivomme ohjelman lopullisessa versiossa kiinnitettävän huomiota: se kuvaa Rovaniemen tavoitetilaa ilman, että tunnistaa niitä rakenteellisia edellytyksiä, joista luovuus ja uudistuminen tosiasiallisesti syntyvät. Luovuus ei synny pelkästä tahdosta — se syntyy ympäristöistä, joissa luovaa työtä on mahdollista tehdä. Visio olisi vahvempi, jos se tunnustaisi, että kehittämisen kulttuurin rakentaminen edellyttää myös konkreettisia alustoja: kohtaamispaikkoja, työtiloja ja ekosysteemejä, joissa eri toimijat voivat kehittyä yhdessä.

Valoasema ry esittää harkittavaksi: Visioon tulisi kirjata, että Rovaniemi tunnistaa luovien alojen toimintaympäristöjen kehittämisen osana elinvoimapolitiikkaa — ei pelkästään tapahtumien tai matkailun näkökulmasta, vaan itsenäisenä kasvun ja osaamisen kiinnittämisen edellytyksenä.

Rovaniemen elinvoiman painopisteet ja kärkitoimenpiteet Vastaavatko painopisteet ja kärkitoimenpiteet mielestänne Rovaniemen tarpeita? Miten hyvin painopisteet ja kärkitoimenpiteet tukevat Rovaniemen elinvoiman kehittymistä?

Pidämme oikein valittuna sitä, että ohjelma asettaa osaajaveto- ja pitovoiman yhdeksi kolmesta painopisteestä. Luova ala on Rovaniemelle strategisesti keskeinen osaajien houkuttelemisessa ja kiinnittämisessä.

Tässä kohdin esitämme kuitenkin tarkentavan huomion: ohjelma lupaa auttaa “opiskelijoita ja uusia osajia kiinnittymään Rovaniemelle vahvistamalla heidän kytköksiään paikallisyhteisöihin”. Tämä on kannatettavaa — mutta paikallisyhteisöihin kiinnittyminen edellyttää, että paikallisyhteisöjä on olemassa.

Luovien alojen ammattilaiset ja opiskelijat tarvitsevat konkreettisia toimintaympäristöjä: tiloja jakaa osaamista, kehittää yhteistyötä ja rakentaa uraa paikkakunnalla.

Rovaniemellä tähän tarpeeseen ei tällä hetkellä ole vastausta. Luovan alan toimijat toimivat hajautuneesti, lyhytaikaisissa tilaratkaisuissa ja usein kaupungin tarjoaman infrastruktuurin ulkopuolella. Tämä ei tue pitovoiman tavoitetta.

Valoasema ry esittää harkittavaksi: Osaajaveto- ja pitovoima -painopistettä tulisi täydentää toimenpiteellä, joka käynnistää selvityksen luovien alojen pitkäkestoisten toimintaympäristöjen kehittämistarpeesta Rovaniemellä. Selvitys voisi tapahtua yhteistyössä Lapin korkeakoulujen ja luovan alan toimijoiden kanssa.

Rovaniemen elinvoimapolitiikan kilpailukykykärjet Miten arvioitte luonnoksessa esitettyjä kilpailukykykärkiä? Vastaavatko ne mielestänne Rovaniemen vahvuuksia ja mahdollisuuksia?

Valoasema ry pitää luovien alojen valitsemista yhdeksi neljästä kärkialasta merkittävänä kannanottona. Se on linjassa Lapin luovien alojen kasvuohjelman (luonnos 27.3.2026) ja valtakunnallisen luovan talouden kasvustrategian 2025–2030 kanssa.

Haluamme kuitenkin kiinnittää huomion siihen, miten luovat alat ohjelmassa asemoidaan. Kärkitoimenpiteissä luovat alat esiintyvät kahdessa roolissa: matkailun tukijalkana sekä tapahtumien järjestämistä helpottavana tekijänä. Nämä näkökulmat ovat tärkeitä, mutta ne jättävät ulkopuolelleen luovan talouden kasvulogiikan ytimen: tekijöiden pysyvät toimintaedellytykset, ekosysteemin rakentumisen ja aineettoman arvonluonnin.

Ohjelma sisältää kaksi lupautta, joihin haluamme erityisesti tarttua:

Ensimmäinen:

“Kehitämme arktisen muotoilun testaus- ja kehittämisympäristöä oppilaitosten ja yritysten kanssa.”

Pidämme tätä kannatettavana. Kysymme kuitenkin: missä tämä ympäristö sijaitsee, tai miten sen sijainnista päätetään? Ohjelmassa ei ole vastausta.

Toinen:

“Vahvistamme Rovaniemen asemaa arktisen alueen kulttuurisen ja luovan työn keskuksena hyödyntämällä UNESCO Creative Cities -statusta.”

Status on arvokas — mutta sen uskottava hyödyntäminen edellyttää, että kaupungilla on konkreettinen, tunnistettava ekosysteemi, johon status voi kiinnittyä. Pelkkä status ilman ekosysteemiä on markkinointilause.

Valoasema ry esittää harkittavaksi: Luovat alat -kärkialan toimenpiteisiin tulisi lisätä selkeä prosessi, jossa kaupunki yhdessä luovan alan toimijoiden ja korkeakoulujen kanssa selvittää, miten luovien alojen fyysinen toimintaympäristö Rovaniemellä kehitetään.

Tämä vastaisi sekä ohjelman omiin lupauksiin että Lapin maakunnallisen kasvuohjelman suosituksiin, joissa nimenomaan peräänkuulutetaan infran kehittämiskokonaisuuden valmistelua osallistavan suunnittelun kautta.

Yleinen palaute

Kasvuohjelma on laadittu huolella ja sen rakenne on selkeä. Pidämme erityisen myönteisenä sitä, että luovat alat on nostettu itsenäiseksi kärkialaksi — tämä on merkittävä muutos verrattuna aiempaan, jossa luova ala on usein nähty pelkästään matkailun oheistoimintana.

Esitämme silti kolme laajempaa havaintoa, jotka koskevat ohjelman suhdetta sen toimintaympäristöön.

Koordinaatioaukko:

Rovaniemen kasvuohjelma ja samanaikaisesti valmistuva Lapin luovien alojen kasvuohjelma eivät näytä olevan keskinäisessä vuoropuhelussa. Lapin ohjelma sisältää selkeitä suosituksia tilainfrastruktuurista, välittäjärakenteista ja tekijöiden toimintaedellytyksistä — asioita, joihin Rovaniemen ohjelma ei ota kantaa. Toivomme, että ohjelmat saatetaan loppuvaiheessa koordinaatioon keskenään.

Vastuukysymys:

Ohjelma kuvaa, mitä kaupunki tekee — mutta se ei vastaa siihen, kuka omistaa luovan talouden toimintaympäristöjen kehittämisen Rovaniemellä. Valtion luovan talouden kasvustrategia 2025–2030 osoittaa kunnille selkeän roolin ekosysteemien mahdollistajana. Toivomme, että kasvuohjelma nimeää tähän vastuuseen konkreettisen toimijan tai käynnistää prosessin vastuun selkiyttämiseksi.

Infrastruktuurin puuttuva luku:

Ohjelma lupaa ekosysteemin, testaus- ja kehittäisympäristön ja tapahtumainfrastruktuurin kehittämistä — mutta ei tunnista, että näiden toteuttaminen edellyttää fyysistä alustaa. Toivomme, että ohjelman jatkovalmisteluun sisällytetään selvitys siitä, miten luovien alojen pitkäkestoinen tilainfrastruktuuri Rovaniemellä voidaan järjestää. Valoasema ry on valmis osallistumaan tähän selvitystyöhön.

Huhtala Antti
Valoasema ry.

Asia: ROIDno-2025-4876

Rovaniemen kaupungin kasvuohjelma 2026-2030

Lausunnonantajan lausunto

Rovaniemen elinvoimapolitiittinen visio Miten hyvin visio mielestänne kuvaa Rovaniemen elinvoiman tulevaisuuden suuntaa?

Visio kuvaa tietysti toivottavasti hyvin Rovaniemen elinvoiman tulevaisuuden suuntaa - uudet mahdollisuudet yrittämiselle ja työskentelylle ovat aina tervetulleita. Sijoittumisen ja työllistämisen mahdollistaminen riippuu tietysti monesta muusta tahosta kaupungin sijaan ja lisäksi ja tämä ehkä vaatii kaupungilta aktiivista vaikuttamista näiden tahojen suuntaan sekä aktiivista vuoropuhelua yrittäjien kanssa.

Rovaniemen elinvoiman painopisteet ja kärkitoimenpiteet Vastaavatko painopisteet ja kärkitoimenpiteet mielestänne Rovaniemen tarpeita? Miten hyvin painopisteet ja kärkitoimenpiteet tukevat Rovaniemen elinvoiman kehittymistä?

Yrittäjälähtöisyys ja sen ohessa osaajaveto - ja pitovoima vastaavat hyvin Rovaniemen tarpeita. Tarvitaan yrityksiä ja viime vuosina pohjoiseen Suomeen suuntautunut vetovoima on osoittanut tehoaan. Veto- ja pitovoiman suuntautuminen osaajiin, vieläpä oikeisiin osaajiin, vaatii kaupungilta tarkkaa suunnittelua ja hyvin toteutettua strategista kaupunkikuvan kehittämistä, jossa yrittäjien on syytä olla mukana. Oppilaitosyhteistyö yritysten ja kaupungin opiskelijoiden välisen suhteen kehittämiseksi on erittäin tärkeää. Kehittämisen kulttuuri tukee kasvutavoitteita, joten kehittämiseen pitää oikeasti suhtautua avoimin mielin. Tämä taas vaatii sen, että ajattelutapa kaikilla kaupungin organisaation tasoilla sallii myös kokeilut, jotka eivät onnistu. Kärkitoimenpiteisiin liittyvä yritys- ja yrittäjämyönteisyys täytyy toteuttaa ja jalkauttaa samoin kaikille kaupungin organisaation tasoille. Erityisesti yrittäjät ovat viime aikoina kiinnittäneet huomiota haasteisiin kaavoituksessa ja sen ennakoitavuudessa sekä tonttien ja toimitilojen saatavuuteen. Lupa- ja muut prosessi täytyy myös laittaa kuntoon niin, että ne mahdollistavat uudetkin ajatukset ja kehittämisen sekä kehittymisen.

Rovaniemen elinvoimapolitiikan kilpailukykykärjet Miten arvioitte luonnoksessa esitettyjä kilpailukykykärkiä? Vastaavatko ne mielestänne Rovaniemen vahvuuksia ja mahdollisuuksia?

Tämänhetkiset vahvuutemme matkailun saralla luovat varmastikin potentiaalia ympärivuotiseen matkailun kehittämiseksi. Hyvinvointi tässä yhteydessä jää ehkä hieman ohueksi - kotimaisen matkailun kehittymisen kannalta hyvinvoinnin merkitys olisi keskeinen ja sitä voisi sisällyttää

kilpailukykykärjen suunnitelmiin tämänhetkistä ohjelmaa enemmän ja ottaen mukaan sekä nykyiset toimijat että mahdolliset uudet kumppanit. Mineraaliteollisuus ja sitä palvelevat arvoketjut ovat vihreän siirtymän kannalta tulevaisuudessa kriittisen tärkeitä, lähinnä tällä hetkellä mahdollisuus Rovaniemelle ja samalla ehkä haastavin tulevaisuudessa kilpailukykykärjeksi nostettava odotettavissa olevan kriittisenkin keskustelun ja poliittisten päätösten hankaluuden vuoksi. Arktinen turvallisuus on juuri nyt aiheena esillä varsin kattavasti mutta kasvuohjelmaa toteutettaessa haasteena voi olla se, kuinka yritykset ja muut toimijat saadaan näkemään alan potentiaali myös kansainvälisesti merkittävänä asiana. Kilpailukykykärjeksi nostettuja neljää kärkialaa ei voine pitää yllättävinä ellei yllättäväksi lueta luovien alojen valintaa. Emme elä pesemällä toistemme paitoja. Metsäalan sekä siihen liittyviä aloja olisi voinut ajatella kärkialaksi - samalla tavoin siihen toki liittyy poliittisesti ja yhteiskunnallisesti herkkiä asioita. Valmistelukeskusteluissa varmasti tämä on tullut myös esille. Aika näyttää, ovatko kärkialat niitä, joista suurin kasvu Rovaniemelle syntyy, tietysti toivomme myös palvelualalle ja kauppaan kehitystä kärkialojen ja mahdollisten muiden tulevaisuuden kasvavien alojen imussa. Erityisen tärkeää on tunnistaa kärkialoihin liittyvät yritykset ja toimijat sekä luoda hyvät edellytykset mielellään laajan toisiaan tukevien yritysten verkoston syntymiselle Rovaniemelle. Tämän vuoksi kärkitoimenpiteitä tulee tehdä myös muut alat huomioiden.

Yleinen palaute

Kasvuohjelma on laadittu huolella ja tarjoaa myös mittarit eri toimenpiteiden onnistumiselle kunkin kärkitoimenpiteen osalta. Mittaaminen itsessään voi olla haastavaa, mutta Rovaniemen Yrittäjät tulee varmasti tulevaisuudessakin olemaan valmis yhteistyöhön mittaustulosten saamiseksi. Kärkialojen lisäksi yritysmyönteisyyden ja yritysten kasvun tukemiseen tulee panostaa. Asenne on tärkein ja tätä tulisi viedä kasvuohjelman myötä perille kaikille kaupungin palveluksessa työskenteleville sekä päättäjille. Jokaisella on oma tärkeä roolinsa Rovaniemen elinvoiman kehittämisessä ja tulevassa kasvussa. Yritysvaikutusten arviointi lienee tulevaisuudessa entistä tärkeämpi osa kaupungin kaikkien toimialojen toimintaa, kun kärkitoimenpiteitä kasvuohjelman mukaisesti toteutetaan. Viestintä toimenpiteistä ja kehittämistoimista täytyy olla avointa ja riittävää. Erityistä huomiota tulee kiinnittää kansainvälisyyteen niin viestinnässä kuin yritysten palveluiden kehittämisessäkin kasvuohjelman mukaisesti.

Jokela Ville-Pekka
Rovaniemen Yrittäjät ry

Asia: ROIDno-2025-4876

Rovaniemen kaupungin kasvuohjelma 2026-2030

Lausunnonantajan lausunto

Rovaniemen elinvoimapolitiittinen visio Miten hyvin visio mielestänne kuvaa Rovaniemen elinvoiman tulevaisuuden suuntaa?

Visio kuvastaa hyvin avointa ja eteenpäin suuntautuvaa näkemystä. Rovaniemellä on hyvät edellytykset kehittyä arktisen osaamisen kansainväliseksi keskukseksi, mutta se vaatii paljon työtä sekä toimivaa yhteistyötä eri toimijoiden välillä.

Rovaniemen elinvoiman painopisteet ja kärkitoimenpiteet Vastaavatko painopisteet ja kärkitoimenpiteet mielestänne Rovaniemen tarpeita? Miten hyvin painopisteet ja kärkitoimenpiteet tukevat Rovaniemen elinvoiman kehittymistä?

Pidämme tärkeänä kaupungin elinkeinorakenteen monipuolistamista. Erityistä huomiota tulisi kiinnittää kaupunkikeskustan alueeseen, jotta lisääntyvän matkailun myötä elinkeinorakenne kehittyisi monipuolisemmaksi ja tukisi paikallisten asukkaiden tarpeita sekä syitä tulla keskustaan. On tärkeää myös muistaa huomioida kaavoituksessa riittävät paikoitustilat sekä asianmukaiset matkailijoiden pickup-pisteet.

Yrityskentän sijoittumiseen, monipuolistamiseen ja laajentamiseen olisi hyvä nimetä selkeä vastuutaho, joka vie työtä määrätietoisesti eteenpäin. Pelkkä yritysten yhteydenottojen odottaminen ei riitä, vaan niitä tulee myös aktiivisesti houkutella alueelle.

Pidämme tärkeänä avoimen vuoropuhelun lisäämistä, yhteistyön ja verkostoitumisen kehittämistä sekä rohkean, ketterän ja kokeilevan kehittämiskulttuurin vahvistamista.

Yhdistyksemme on ilahtunut siitä, että kaupunkiympäristön kehittäminen on nostettu kärkitoimenpiteeksi. Haluamme kuitenkin painottaa, että toteutus ei saa jäädä suunnitelmien tasolle, vaan sitä tulee edistää konkreettisesti, vaikka pienin askelin.

On myös tärkeää huomioida, ettei pelkkä vihreys lisää kaupunkikeskustan elinvoimaa. Tarvitaan panostuksia tapahtumiin ja tilaisuuksiin sekä niiden toteuttamisen edellytyksiin: sopiviin tiloihin, riittävään infraan, sujuviin lupaprosesseihin sekä toimivaan palveluun ja neuvontaan.

Rovaniemen elinvoimapolitiikan kilpailukykykärjet Miten arvioitte luonnoksessa esitettyjä kilpailukykykärkiä? Vastaavatko ne mielestänne Rovaniemen vahvuuksia ja mahdollisuuksia?

On myönteistä, että TKI-toimintaa pyritään tuomaan lähemmäksi elinkeinoelämää. Tässä tulisi huomioida yrittäjälähtöisyys ja matala osallistumiskynnys, jotta yritysten olisi helpompi lähteä mukaan.

Ympärivuotisen matkailun kehittämisessä on tärkeää huomioida paikalliset lähtökohdat ja osallistaminen, jotta matkailu hyödyttäisi entistä enemmän myös paikallista väestöä. Lisäksi kehittämisessä tulisi huomioida kaupunkikeskustan saavutettavuus, esimerkiksi asiointilaiturin ja palveluiden näkökulmasta.

Luovat alat ovat tärkeä nosto, joka tukee kaupungin monipuolista ja asukaslähtöistä kehitystä. Niiden osaamista tulisi hyödyntää nykyistä enemmän elinvoiman kehittämisessä tarjoamalla tiloja ja mahdollisuuksia myös ydinkeskustasta, esimerkiksi ottamalla tyhjillään olevia liiketiloja ja rakennuksia ketterämmin käyttöön.

Yleinen palaute

Rovaniemellä on jo vuosien ajan laadittu useita ohjelmia, suunnitelmia ja selvityksiä, mutta niiden toteutus on usein jäänyt puutteelliseksi. Olisi tärkeää määritellä konkreettisia, helposti mitattavia toimenpiteitä ylätasosten linjausten sijaan sekä kohdentaa resursseja suunnittelun ohella myös käytännön toteutukseen.

Taivalantti Miia
Rovaniemen elävä kaupunkikeskusta yr

Asia: ROIDno-2025-4876

Rovaniemen kaupungin kasvuohjelma 2026-2030

Lausunnonantajan lausunto

Rovaniemen elinvoimapolitiittinen visio Miten hyvin visio mielestänne kuvaa Rovaniemen elinvoiman tulevaisuuden suuntaa?

Rovaniemen Vihreät pitää hyvänä, että kaupunki tähtää elinkeinorakenteen monipuolistamiseen ja innovatiivisiin ja kestäviin ratkaisuihin.

Rovaniemen elinvoiman painopisteet ja kärkitoimenpiteet Vastaavatko painopisteet ja kärkitoimenpiteet mielestänne Rovaniemen tarpeita? Miten hyvin painopisteet ja kärkitoimenpiteet tukevat Rovaniemen elinvoiman kehittymistä?

Rovaniemen Vihreät kiittää myös painopisteiden valinnasta, mutta huomauttaa, siellä voisi mukana olla vastuullisuus omana painopisteenään. On positiivista, että kestävän ja vastuullisen elinvoiman edistäminen on osa kaupungin ja yrittäjien yhteistä lupausta, ja että kiertotalous- ja ilmastofoorumi om yhtenä yrittäjälähtöisyyden toimenpiteenä, mutta kestävät ratkaisut syntyvät vain aidosta vastuullisuustyöstä ja sen konkreettisista toimenpiteistä.

Osaajaveto- ja pitovoima on erittäin tärkeä painopiste ja toimenpiteinä asuntopulan ratkaiseminen ja opiskelijayhteistyö kriittisiä. Teemaa kuvaava määrällinen mittari on kuitenkin sama kuin Yrittäjälähtöisyydessä. Tämä on varmastikin virhe ja Osaajaveto- ja pitovoimaan keksitään oma, teemaan sopiva mittari.

Rovaniemen elinvoimapolitiikan kilpailukykykärjet Miten arvioitte luonnoksessa esitettyjä kilpailukykykärkiä? Vastaavatko ne mielestänne Rovaniemen vahvuuksia ja mahdollisuuksia?

LUOVAT ALAT

Kasvuohjelmassa on erittäin myönteistä, että luovat alat on nostettu siihen kärkialaksi. Alan haasteet mitä ohjelmassa kuvataan on syytä ottaa vakavasti, ja Rovaniemen Vihreät yhtyy näkemykseen, että luovat alat tarvitsevat pitkäjänteisempiä tukirakenteita. Erityisen tärkeää on varmistaa, ettei luovien alojen tulevaisuus jää vain hyvien aikomusten varaan, vaan kehittämistä myös konkreettisesti resurssoidaan.

Lapin liitto valmistelee parhaillaan maakunnallista luovien alojen, taiteen ja kulttuurin kasvuohjelmaa (Lappi-brändi 2.0 -hankkeessa). Tämän työn alustavista linjauksista on Rovaniemen Vihreiden käsityksen mukaan noussut esiin useita keinoja, joilla luovien alojen kasvua voidaan tukea. Rovaniemen Kasvuohjelmaan (2026–2030) olisikin hyvä kirjata, että Rovaniemi Lapin pääkaupunkina osaltaan toteuttaa tätä Lapin luovien alojen, taiteen ja kulttuuri kasvuohjelmaa. Lisäksi haluaisimme nähdä ohjelmassa seuraavat lisäykset luovien alojen toimenpiteisiin:

- Rahoitus: Ohjelmassa on tunnistettu, että rahoituksen pirstaleisuus ja hankepohjaisuus vaikeuttavat pitkäjänteistä kehittämistä. Rovaniemen Vihreät esittää, että ohjelmaan lisätään toimenpide, jossa kaupunki sitoutuu luomaan pysyvämpiä rahoitusinstrumentteja luoville aloille. Esimerkiksi: "Perustetaan Rovaniemen luovien alojen kehittämisrahasto, joka tarjoaa monivuotisia avustuksia ja siemenrahoitusta lupaaville kulttuuri- ja luoville hankkeille." Rahastosta voitaisiin myös turvata EU-hankkeiden omarahoitusosuuksia.

- Tila- ja infrastruktuuriratkaisut: Kasvuohjelman tekstissä mainittu tuotanto- ja tapahtumatilojen puute hidastaa alan kasvua. Ehdotamme konkreettista lisätoimenpidettä: "Kaupunki kaavoittaa, varaa ja kunnostaa tiloja luovien alojen käyttöön. Luodaan Rovaniemelle kulttuuri- ja työtiloja taiteilijoille, tapahtumatuottajille ja luoville yrittäjille kohtuuhinnoin."

- Kansainvälistyminen ja vienti: Rovaniemi on jo UNESCO Creative Cities -verkoston jäsen ja entinen Arktisen muotoilun pääkaupunki. Tätä asemaa on hyödynnettävä aktiivisemmin. Ehdotamme lisäystä toimenpiteisiin: "Kehitetään luovien alojen vienti- ja tuontiohjelma osana Business Rovaniemen toimintaa: tuetaan luovien alojen yrityksiä kansainvälistymään esim. Luovien alojen viennin kiihdytyshankkeella, joka järjestää koulutusta, verkostoitumista ja vienninedistämismatkoja paikallisille toimijoille. Vastavuoroisuuteen ja verkostoihin nojaava Tuontiohjelma vuorostaan houkuttelee Rovaniemelle kansainvälisiä luovien alojen tapahtumia ja konferensseja, hyödyntäen kaupungin brändiä arktisen kulttuurin keskuksena."

Tavoitteiksi ja mittareiksi tähän sopivat esimerkiksi:

- Tavoitteena on, että vuoteen 2030 mennessä luovien alojen käytössä on x neliometriä uusia tai uudistettuja tiloja.

- Luovien alojen yritysten määrä kasvaa vuoteen 2030 mennessä x prosenttia (%) TAI Luovien alojen osuus kaupungin työllisyydestä/BKT:stä (%) – tavoite: kasvaa X % vuoteen 2030.

MATKAILU ja MINERAALITEOLLISUUS

Kärkialojen valinnassa on kritisoitava erityisesti matkailun ja mineraaliteollisuuden nostamista kilpailukykykärjiksi, koska ne kumpikin nojaavat kestäättömällä tavalla lyhyen aikavälin hyötyihin ja ovat haavoittuvia pitkän aikavälin muutoksille.

Vaikka matkailu on Rovaniemen nykyinen vahvuus ja ympärivuotisuuden kehittäminen on kannatettavaa, on selvää, että vahva painotus matkailuun kärkialana on lyhytnäköinen strategia jos

ilmastonmuutosta ei hillitä ja sen vaikutuksia huomioida konkreettisesti. Ilmaston lämpeneminen uhkaa talvimatkailun kestävyyttä: lämpenevät talvet johtavat lumikauden lyhenemiseen ja lumivarmuuden heikkenemiseen Lapissa. Lapissa talvet ovat jo lauhtuneet, lumipeitteinen aika lyhentynyt ja vesisateet yleistyneet. Rovaniemen Vihreät katsovatkin, että kasvuohjelman on tunnistettava matkailun ilmastoriskit paljon konkreettisemmin. Nyt ohjelmaluonnoksen haastelistassa mainitaan kyllä ilmastomuutoksen aiheuttamat muutokset luontoon ja ekosysteemeihin, mutta kärkitoimenpiteet eivät sisällä riittäviä toimia ilmaston lämpenemisen vaikutusten hillitsemiseksi tai siihen sopeutumiseksi matkailusektorilla.

Pelkkä uusien “vastuullisuuskriteerien selkeyttäminen ja hiilineutraalisuuteen panostaminen” eivät riitä. Tarvitaan konkreettisia toimia, jotta matkailusta tulee ympärivuotista ja ilmastokestävää. Näitä olisivat esimerkiksi panostukset maata pitkin saavutettavuuden kehittämiseen, luontohyvitysmaali matkailupäästöjen vähentämiseksi, sekä hiilineutraaliutta ja pian hiilnegatiivisuutta edistävät toimet. Kaikki matkailun kärkitoimenpiteet (esim. matkailuohjelman laadinta, uudet matkailualueet ja reitistöt) on sidottava kaupungin hiilineutraaliustavoitteisiin ja tästä on mainittava ohjelmassa erikseen. Rovaniemen kaupungin tulee myös tukea matkailuyrityksiä uusiutuvan energian käytössä, joukkoliikenteen kehittämisessä ja luonnon kantokyvyn huomioimisessa.

Tavoitteiksi ja mittareiksi tähän sopivat esimerkiksi:

- Matkailualan hiilijalanjälki (kg CO₂/yöpyjä) – tavoite: hiilijalanjälki pienenee x prosenttia (%) vuoden 2025 lähtötasosta vuoteen 2030 mennessä.
- Maata pitkin Rovaniemelle saapuneiden osuus kasvaa x prosenttia (%) vuoteen 2030 mennessä.

Mineraaliteollisuuden kärki on vielä kyseenalaisempi kestävä elinvoiman näkökulmasta. Kaivannaisteollisuus on väistämättä riippuvainen rajallisista luonnonvaroista, joita voidaan hyödyntää vain kerran. Vaikka Lapin vihreäkivivöhyke, vihreä siirtymä ja EU:n kriittisten raaka-aineiden asetus takaavat etenkin kriittisten mineraalien kysynnän, voivat maailmanmarkkinoiden vaihtelut voivat pysäyttää paikallisen kasvun yhtä nopeasti kuin se alkoikin. Lisäksi mineraaliteollisuuteen liittyy merkittäviä ympäristöhaasteita. Vastuullisestikin toimiva kaivosteollisuus muuttaa väistämättä ympäristöä ja maisemaa, ja riskinä ovat pohjavesi- ja maaperävahingot sekä laajat hiilidioksidipäästöt ja luonnon monimuotoisuuden köyhtyminen. Rovaniemen Vihreiden mielestä on huolestuttavaa, että mineraaliteollisuus halutaan nostaa kaupungin elinvoiman kärjeksi samaan aikaan kun kaupungin uuden strategian arvona on luonnonläheisyys. Valitun kärjen ja kaupungin strategisten tavoitteiden välillä on räikeä ristiriita. Rovaniemen Vihreät katsovat, että mineraali- ja kaivannaisteollisuus ei voi olla kasvuohjelma kärkiala.

Jos tämä teollisuus ohjelmaan jää, tulee toimeenpiteeksi lisätä seuraava: “Kaupunki edellyttää, että mineraaliteollisuuden investoinnit ja hankkeet eivät vaaranna kaupungin hiilineutraaliustavoitetta eivätkä Rovaniemen luontoarvoja. Kaupunki vaikuttaa lupaprosesseissa niin, että tiukat

ympäristövaatimukset (paras käyttökelpoinen tekniikka, päästökompensointi, luontovaikutusten minimointi) asetetaan kynnys ehdoksi.”

Yleinen palaute

Rovaniemen Vihreät kiittää mahdollisuudesta lausua Rovaniemen kaupungin kasvuohjelmasta (2026–2030). Lausuntomme tavoitteena on rakentavasti tuoda esiin näkökulmia ja parannusehdotuksia ohjelman kehittämiseksi kestävämpään ja johdonmukaisempaan suuntaan. Tässä yleisessä palautteessa haluamme vielä kiinnittää huomion kiertotalouden ja ilmastoviisauden rooliin, sekä määrällisten mittareiden puutteeseen. Lisäksi ehdotamme kasvuohjelmaan aikajänteeltään pidempää katsontakantaa ja enemmän tulevaisuuteen katsovaa otetta uuden tulevaisuuskärjen muodossa.

Kasvuohjelmassa kiertotalous ja ilmastoviisaus mainitaan vain erillisinä ”poikkileikkaavina periaatteina”, ja vieläpä ehdollisesti ”siltä osin kuin ne soveltuvat” kärkialojen kehittämiseen. Tämä sanamuoto heikentää ilmasto- ja kiertotaloustavoitteiden asemaa: käytännössä viestitään, että kestävyys huomioidaan vain, jos se luontevasti sopii kuvaan – ikään kuin se ei olisi kaikissa toimissa vaatimus. Tämä on vastoin kaupungin 2040 strategian periaatetta, jonka mukaan kestävät ja hiilineutraalit ratkaisut ovat osa kaikkea kaupungin toimintaa. Strategiaa toimeenpanevan ohjelman tulee tehdä ilmasto- ja ympäristönäkökohdista selkeä vaatimus, ei vapaaehtoinen lisäelementti. Käytännössä tämä tarkoittaa, että kärkialojen kehittämisessä tulisi painottaa esimerkiksi vähähiilisiä ratkaisuja, energiatehokkuutta, uusiutuvan energian ratkaisuja sekä materiaalien kierrätystä kaikissa hankkeissa. Näitä teemoja tulee lisätä toimenpiteiksi asti.

Kasvuohjelman tulisi sisältää konkreettiset mittarit jokaisen kilpailukykykärjen ja poikkileikkaavan teeman osalta. Valitettavasti ohjelmaluonnoksesta niitä ei löydy. Luvussa 3 on kyllä taulukoita, joissa jokaiselle kärkialalle on listattu ”teema” ja ”mitattava ydin” -otsikoita, mutta ne jäävät yleiselle tasolle ilman tavoitearvoja tai kvantitatiivisia mittareita. Lopuksi sanotaan, että arviointi toteutetaan laadullisesti kerran vuodessa. Tämä ei riitä. Rovaniemen Vihreät katsoo, että kasvuohjelman on sisällettävä vähintään tärkeimpien tavoitteiden osalta määrälliset indikaattorit ja tavoitetasot vuodelle 2030. Kommentoimiemme kärkialojen osalta olemme jo ehdottaneet ylempänä sopivia mittareita.

Kasvuohjelman visio on vuodessa 2040. Rovaniemen kaupungin uuden strategian aikajänne on sama. Suomen ja Rovaniemen tavoite on olla hiilineutraali vuonna 2035. Kansalliset ja kaupungin tavoitteet hiilineutraaliudesta eivät tässä kasvuohjelmassa näy. Eikä myöskään kansallinen sitoumus pysäyttää luontokato vuoteen 2030 mennessä. Niinpä ehdotamme kokonaan uutta, kestävää tulevaisuutta rakentavaa kärkeä joka ei nojaa tähän hetkeen. Tämä voitaisiin lisätä ohjelmaan eräänlaisena ennakointi- tai tulevaisuuskärkenä. Tämä vuoden 2026-2030 ohjelma rakentaisi tälle pohjaa ja seuraava kasvuohjelma 2030-2035 nostaisi tämän kilpailukykykärkien joukkoon.

Tulevaisuuskärki: Regeneratiivinen liiketoiminta

Tulevaisuuteen katsova Rovaniemi nostaa elinvoimansa uudelle tasolle edistämällä regeneratiivista liiketoimintaa – eli sellaista taloudellista toimintaa, joka vahvistaa luonnon kantokykyä ja ekosysteemien hyvinvointia samalla kun luo uutta yritystoimintaa ja työpaikkoja. Tämä on liiketoimintaa, jossa pyritään aktiivisesti parantamaan ympäristön tilaa.

Rovaniemen vahvuudet – laajat metsä- ja suoalueet, puhdas arktinen luonto, vahva tutkimusosaaminen (Lapin yliopisto, Luonnonvarakeskus, Lapin ammattikorkeakoulu) – luovat ainutlaatuisen pohjan kehittää luontopohjaisia innovaatioita, ennallistamista ja kiertotaloutta.

Regeneratiivinen liiketoiminta täydentää kaupungin perinteisiä vahvuusaloja tarjoamalla pitkäjänteisen ja resilienssiä lisäävän kasvumahdollisuuden: se luo uutta arvoa luontoa kunnioittaen – päinvastoin kuin lyhytikäiset, luonnonvarojen kulutuksen perustuvat mallit. Esimerkkejä alasta ovat mm. korkean jalostusarvon luonnontuoteyritykset (marjat, kasvit, sienet, luonnonkosmetiikka, funktionaaliset elintarvikkeet) jotka hyödyntävät uusiutuvia raaka-aineita vastuullisesti, ennallistamis- ja luonnonhoitoyritykset (soiden ja metsien kunnostuspalvelut, hiilinieluhankkeet) sekä luonnonarvomarkkinoihin erikoistuvat toimijat (ekologiset kompensaatiot, hiili- ja luontokreditit). Myös muut uudistavat innovaatiot – kuten luonnonpääoman mittauss- ja seurantateknologiat, luontoon perustuvat ratkaisut ilmastonmuutokseen sopeutumisessa (esim. viherinfrastruktuuri, tulvasuojeluratkaisut) ja kiertotalouden bioinnovaatioiden pilotit – kuuluvat tähän kärkeen. Tavoitteena on, että vuoden 2030-2035 kasvuohjelmassa Rovaniemi profiloituu regeneratiivisen talouden kärki-kaupungiksi, jossa uudet yritykset ja investoinnit tekevät ympäristöstä parempaa samalla, kun ne vahvistavat alueen osaamista, hyvinvointia ja työllisyyttä.

Esimerkkejä toimenpiteistä:

- Yrityskiihdytys ja klusterikehitys: Perustetaan Regeneratiivisen liiketoiminnan innovaatioverkosto, joka kokoaa yhteen luonnontuotealan yrittäjät, ennallistamispalvelujen tuottajat, tutkijat sekä rahoittajat. Käynnistetään yrityskiihdytysohjelma uudistavan talouden startupeille ja kasvuyrityksille. Ohjelma tarjoaa mentorointia, tiloja ja tukea rahoituksen hankintaan (esim. Business Rovaniemen ja ELY-keskuksen avustuksella).

- Pilotit ja testiympäristöt: Rakennetaan Rovaniemestä kokeilu-ympäristö regeneratiivisille ratkaisuille. Kaupunki osoittaa soveltuvia maa-alueita ja kannustaa pilottihankkeisiin: esimerkiksi hiilensidontaan ja luonnon monimuotoisuuden lisäämiseen tähtääviin ennallistamishankkeisiin (ojitettujen soiden kunnostus, metsien ja vesistöjen ekosysteemipalvelujen parantaminen) yhteistyössä yritysten ja maanomistajien kanssa. Jonkinlaisille testialustoille paikalliset teknologiayritykset ja tutkimuslaitokset voisivat kehittää drone-, satelliitti- ja IoT-pohjaisia ratkaisuja luonnon tilan seurantaan, hiilinielujen todentamiseen ja ennallistamisen vaikuttavuuden mittaamiseen. Näin Rovaniemi houkuttelee alan TKI-investointeja.

- Investointien ja rahoituksen aktivointi: Kaupunki laatii ”Luontopääoman kiihdytysohjelman”, joka hakee aktiivisesti sekä julkista että yksityistä rahoitusta regeneratiivisiin hankkeisiin. Tavoitteena on hyödyntää EU:n vihreän kehityksen ohjelman rahoitusmahdollisuuksia (esim. LIFE, Horizon Europe, ennallistamisrahasto) ja kotimaisia instrumentteja. Kaupunki myös sisällyttää omiin hankintoihinsa ja maankäytön suunnitteluun tukitoimia ja helpottaa lupaprosesseja hankkeille, jotka lisäävät luonnon monimuotoisuutta.

- Koulutus ja osaaminen: Tuetaan uusien koulutuspolkujen syntyä regeneratiivisissa aloissa. Yhteistyössä oppilaitosten kanssa kehitetään räätälöityjä täydennyskoulutus- ja yrittäjyysohjelmia

(esim. "Luonto+Business"-koulutusohjelma), jotka antavat valmiuksia luontopohjaisten tuotteiden kehittämiseen, ennallistamismenetelmiin ja markkinoiden tuntemukseen. Hyödynnetään Lapin korkeakoulujen osaamista ja luodaan Arktinen bio- ja kiertotalouden osaamiskeskus, joka tarjoaisi neuvontaa ja tutkimusyhteistyötä paikallisille yrityksille (esim. luonnontuotteiden tuotekehitys, sertifiointiosaaminen, luonnonarvojen laskenta).

Konola Sanna
Rovaniemen Vihreät

Asia: ROIDno-2025-4876

Rovaniemen kaupungin kasvuohjelma 2026-2030

Lausunnonantajan lausunto

Rovaniemen elinvoimapolitiittinen visio Miten hyvin visio mielestänne kuvaa Rovaniemen elinvoiman tulevaisuuden suuntaa?

Lapin yliopisto pitää Rovaniemen kaupungin kasvuohjelman visiota arktisen osaamisen kansainvälisestä keskuksesta perusteltuna. Ohjelmaan osallistumiseen ja toimeenpanoon Lapin yliopistolla on hyvät edellytykset yliopiston koulutuksen, tutkimuksen ja taiteellisen toiminnan profiilin näkökulmista. Kasvuohjelma tunnistaa kaupungin elinvoiman keskeisenä perustana osaamisen, tutkimuksen ja koulutuksen sekä eri koulutusasteiden ja toimijoiden vahvuudet, roolit ja yhteistyön tieto- ja osaamispohjaisen kasvun, kestävien ratkaisujen ja kansainvälisyyden vahvistajina. Visio tukee pitkäjänteistä kehittämistä ja muodostaa hyvän kehyksen tutkimus-, koulutus- ja innovaatiotoiminnan kytkemiselle kaupungin elinvoiman kehitykseen.

Rovaniemen elinvoiman painopisteet ja kärkitoimenpiteet Vastaavatko painopisteet ja kärkitoimenpiteet mielestänne Rovaniemen tarpeita? Miten hyvin painopisteet ja kärkitoimenpiteet tukevat Rovaniemen elinvoiman kehittymistä?

Lapin yliopisto pitää osaajaveto- ja pitovoimaa keskeisimpänä elinvoiman painopisteenä. Yliopiston, ammattikorkeakoulun ja ammatillisten oppilaitosten tarjoama koulutus, opiskelijoiden alueelle kiinnittyminen sekä työelämäyhteyksien vahvistaminen ovat ratkaisevia Rovaniemen pitkän aikavälin kasvuille. Yliopiston, ammattikorkeakoulun ja ammatillisten oppilaitosten, yritysten ja kaupungin yhteistyön vahvistamiselle on tarvetta. Yhteistyötä voisi systematisoida esimerkiksi harjoittelu-, opinnäyte- ja TKI-yhteyksien sekä yhteisen rekrytointi- ja pitovoimatyön kautta. Kansainvälisten osaajien palvelut, kotoutumisen tukeminen ja puolisojen työllistymismahdollisuudet ovat erityisen tärkeitä myös kansainvälisen koulutuksen ja tutkimuksen näkökulmasta. Osaajien rekrytointeihin voitaisiin kaupungin ja muiden toimijoiden (yliopisto, muut oppilaitokset, yritykset, julkisen sektorin toimijat) yhteistyöllä saada enemmän näkyvyyttä ja kiinnostavuutta esim. vaikuttavasti toteutetuilla yhteisrekrytointikampanjoilla ja yhdessä luodulla toimintamallilla.

Kasvuohjelman painotus ketterään ja kokeilevaan kehittämiskulttuuriin on perusteltu kärkitoimenpide. Sen teemat kuten tutkimusorganisaatioiden, korkeakoulujen ja oppilaitosten (osaamiskosysteemi) yhteistyö TKI toiminnassa (tutkimus, soveltaminen, testaukset aidoissa

toimintaympäristöissä) sointuu hyvin Lapin yliopiston tutkimuksen ja taiteellisen toiminnan kanssa. Tässä asiassa yliopisto näkee monia yhteistyömahdollisuuksia niin kaupungin ja muidenkin em. osaamiskesysteemin kuuluvien toimijoiden kanssa.

Yrittäjälähtöisen ja yritysmyönteisen toimintaympäristön kehittäminen luo hyvän perustan myös korkeakoulujen ja yritysten väliselle TKI-yhteistyölle. Lapin yliopisto korostaa, että tutkimus-, koulutus- ja innovaatiotoiminnan kytkeytyminen yrityskehitykseen edellyttää selkeitä rakenteita, välittäjätoimintaa ja pitkäjänteisiä kumppanuuksia. Näitä kasvuohjelmassa ansiokkaasti tavoitellaan.

Erityisesti nuorten yrittäjyyden tukemisessa olisi perusteltua kehittää yhteisiä toimintamalleja, joihin yliopisto, ammattikorkeakoulu ja toisen asteen oppilaitokset voisivat osallistua esimerkiksi opiskelijaprojektien, harjoittelujen ja opinnäytetöiden kautta.

Rovaniemen elinvoimapolitiikan kilpailukykykärjet Miten arvioitte luonnoksessa esitettyjä kilpailukykykärkiä? Vastaavtko ne mielestänne Rovaniemen vahvuuksia ja mahdollisuuksia?

Ympärivuotinen matkailu ja hyvinvointi

Kärkiala on hyvin linjassa Lapin yliopiston ja Lapin korkeakoulukonsernin osapuolten (Lapin AMK) osaamisen kanssa mm. kestävän matkailun, muotoilun ja hyvinvoinnin teemoissa. Yliopiston tuottaman tutkimusperustaisen tiedon hyödyntämistä kannattaa lisätä tämän päivän matkailutoiminnan haasteissa ja ilmiön ymmärtämisessä. Hallitun kasvun, vastuullisuuden ja sosiaalisen hyväksyttävyyden tutkimusnäkökulmat luovat edellytyksiä matkailun kestävän liike- ja yritystoiminnan kehittämiselle. Lapin korkeakoulukonsernin Matkailun tutkimus- ja koulutusinstituutti (koulutus, tutkimus, kehittämistyö) osaltaan luo mahdollisuuksia matkailutoiminnan kehittämiselle kaupungissa.

Arktinen turvallisuus ja logistiikka

Kärkiala tarjoaa merkittäviä mahdollisuuksia monitieteiselle tutkimukselle ja siihen perustuvalla kehittämisellä, jossa yhdistyvät mm. arktinen geopolitiikka, kokonaisturvallisuus, ilmastomuutos ja kestävä kehitys. Yliopisto pitää tärkeänä, että turvallisuus- ja huoltovarmuusteemoissa huomioidaan myös kansalaisyhteiskunnan, kolmannen sektorin toimijoiden ja asukkaiden näkökulmat. Arktisen kokonaisturvallisuuden teemat ovat globaaleja ilmiöitä; Lapin yliopiston tutkimustoimijat (ml. kv. tutkimusverkostot ja -kumppanuudet) voisivat tarjota vahvaa tietopohjaa paikallisten teemojen ja ratkaisujen kehittelylle ja keskusteluille.

Mineraaliteollisuus ja arvoketjut

Lapin yliopisto korostaa myös tasapainoista lähestymistapaa, jossa mineraaliteollisuuden kehittämistä tarkastellaan ympäristövaikutusten, sosiaalisen hyväksyttävyyden, oikeudellisten kysymysten ja alueellisen kestävyysnäkökulmista. Tähän liittyvä Lapin yliopiston tutkimus- ja koulutustoiminta tuottaa tietoa ja kouluttaa toimijoita vastuullisuuteen.

Luovat alat

Luovien alojen tunnistaminen omaksi kilpailukykykärjeksi on Lapin yliopiston näkökulmasta erittäin tärkeää. Yliopistolla on vahva asema kansallisena taiteen alan yliopistona. Luovilla aloilla on merkittävä rooli kaupunkikulttuurin, osallisuuden ja elinvoiman kehittämisessä. Luovaa osaamista voidaan hyödyntää poikkileikkaavasti myös muilla kärkialoilla, kuten matkailussa, yrityksissä ja kaupungin omassa palvelukehityksessä esimerkiksi palvelumuotoilun keinoin.

Yleinen palaute

Kasvuohjelma tarjoaa vahvan perustan yliopistollisen tutkimuksen, taiteellisen toiminnan ja akateemisen koulutuksen entistä tiiviimmälle kytkemiselle kaupungin elinvoimapolitiikkaan. Yliopisto korostaa pitkäjänteisten yhteistyörakenteiden, tutkimusperustaisen tiedon ja kestävyiden huomioimista kaikissa painopisteissä ja kilpailukykykärjissä.

Kasvuohjelmassa voisi kuitenkin tuoda nykyistä vahvemmin esiin Rovaniemen aseman yhtenä kansallisista yliopistokaupungeista. Yliopistojen rooli kasvun ja kehittymisen moottoreina on kansainvälisesti tunnistettu. Kansallisestikin on havaittu, että yliopistokaupungit ovat menestyneet keskimääräistä paremmin alueiden välisessä kansallisessa kilpailussa.

Ohjelmassa korostetaan ketteryyttä. Voisi olla tarkoituksenmukaista avata ketteryyden sisältöä sidosryhmien näkökulmasta esimerkiksi mitä ketteryydellä tarkoitetaan ja mitä tämä tarkoittaa sidosryhmille.

Lapin yliopisto rohkaisee Rovaniemen kaupunkia hyödyntämään entistä strategisemmin asemaansa yliopistokaupunkina ja kytkemään sen osaksi kasvuohjelman tavoitteiden toteuttamista. Yliopistokaupunkistatus tukee suoraan kasvuohjelman keskeisiä tavoitteita osaajaveto- ja pitovoiman vahvistamisessa, tutkimus- ja innovaatiotoiminnan kytkemisessä elinkeinoelämän kehittämiseen sekä kansainvälisen vetovoiman lisäämisessä. Asemaa voitaisiin vahvistaa yhteisellä viestinnällä ja markkinoinnilla, kuten on jo tehty hyvin kokemuksiin viestimällä ja markkinoimalla Rovaniemeä yliopistokaupunkina.

Uskelin Riikka
Lapin yliopisto

Asia: ROIDno-2025-4876

Rovaniemen kaupungin kasvuohjelma 2026-2030

Lausunnonantajan lausunto

Rovaniemen elinvoimapolitiittinen visio Miten hyvin visio mielestänne kuvaa Rovaniemen elinvoiman tulevaisuuden suuntaa?

-

Rovaniemen elinvoiman painopisteet ja kärkitoimenpiteet Vastaavatko painopisteet ja kärkitoimenpiteet mielestänne Rovaniemen tarpeita? Miten hyvin painopisteet ja kärkitoimenpiteet tukevat Rovaniemen elinvoiman kehittymistä?

-

Rovaniemen elinvoimapolitiikan kilpailukykykärjet Miten arvioitte luonnoksessa esitettyjä kilpailukykykärkiä? Vastaavatko ne mielestänne Rovaniemen vahvuuksia ja mahdollisuuksia?

-

Yleinen palaute

Rovaniemen koulutuskuntayhtymä REDU pitää kasvuohjelmaa kokonaisuutena oikeansuuntaisena ja alueen elinvoimaa tukevana. Ohjelmassa tunnistetaan keskeisiä kasvun mahdollisuuksia ja elinkeinoelämän tarpeita, ja sen tavoitteet ovat perusteltuja muuttuvassa toimintaympäristössä. Lisäksi Rovaniemen asema arktisessa toimintaympäristössä, mukaan lukien arktinen turvallisuus ja vaativat olosuhteet, luovat kaupungille erityislaatuisen profiilin, josta tulee pitää vahvasti kiinni myös tulevaisuuden kehittämisessä.

Koulutuksen ja osaamisen näkökulmasta REDU katsoo, että kasvuohjelmaa tulisi edelleen vahvistaa siten, että osaavan työvoiman saatavuus, ennakointi ja jatkuva oppiminen näkyvät selkeämmin läpileikkaavina periaatteina. Kaikkien kärkihankkeiden toteutuminen ja vaikuttavuus edellyttävät riittävää ja oikea-aikaisesti koulutettua työvoimaa. Osaaminen tulisi tunnistaa kasvun keskeiseksi mahdollistajaksi.

Erityisen tärkeänä REDU korostaa ennakkoinnin merkitystä tilanteessa, jossa ikäluokat pienenevät ja kilpailu osaavasta työvoimasta kiristyy. Koulutuksen, elinkeinoelämän ja aluekehittämisen toimijoiden tiivis yhteistyö ja yhteinen ennakointityö työllisyysalueen kanssa ovat välttämättömiä,

jotta koulutustarjonta ja osaamisprofiilit vastaavat alueen tulevia tarpeita. Myös työperäinen maahanmuutto on keskeisiä keinoja vastata työvoimapulaan. Ammatillisen koulutuksen keskeinen tehtävä on turvata alueen elinkeinoelämän ja julkisen sektorin osaamistarpeet.

Lisäksi REDU painottaa jatkuvan oppimisen, työikäisen väestön osaamisen kehittämisen sekä joustavien koulutusratkaisujen merkitystä osana kasvupolitiikkaa. Ammatillisen koulutuksen rooli elinkeinoelämän kumppanina, täsmäkoulutusten toteuttajana sekä työvoiman saatavuuden turvaajana tulisi huomioida entistä vahvemmin kasvuohjelman toimeenpanossa.

REDU painottaa, että koulutuksen järjestäjät ovat keskeisiä kumppaneita myös kehittämishankkeissa, kokeiluissa ja TKI-toiminnassa. Osaamisen kehittäminen, uudet koulutus- ja oppimiskäytännöt sekä työelämälähtöinen kehittäminen tukevat suoraan kasvuohjelman tavoitteita ja vauhdittavat elinkeinoelämän uudistumista erityisesti harvaan asutuilla alueilla. Rovaniemen rooli arktisena osaamiskeskittymänä. Arktiseen turvallisuuteen, olosuhdeosaamiseen ja varautumiseen liittyvät teemat olisi perusteltua nostaa vielä näkyvämmiin osaksi kehittämisen kokonaisuutta.

Yhteenvetona REDU toteaa, että kasvuohjelma luo hyvän perustan alueen kehitykselle, mutta sen vaikuttavuutta voidaan merkittävästi vahvistaa nostamalla osaaminen, ennakointi ja työvoiman saatavuus selkeästi strategiseen ja läpileikkaavaan rooliin.

Kasvuohjelman diasarjaan kohtia, joihin esitämme tarkennuksia:

Luomme kaupungin, elinkeinoelämän, korkeakoulujen ja ammattikoulutuksen yhteisen keskustelufoorumin edistämään kaupungin elinvoiman kestävä kasvun ja vastuullisen yritystoiminnan mahdollisuuksia Dia 11

Kehitämme kaupunkiympäristöä viihtyisämmäksi, vihreämmäksi ja elävämmäksi. Aloitamme kävelykadun alueelle laadittavasta toteuttamissuunnitelmasta. Rantavitikan kampusalueen toteuttamissuunnitelman käynnistäminen yhdessä kaupungin, korkeakoulujen, DASn ja REDUn kanssa. Dia 15

Miten kaupunki on tehnyt ja tekee vaikuttavaa kumppanuusyhteistyötä yritysten, korkeakoulujen ja oppilaitosverkostojen kanssa? Dia 20

Luomme Rovaniemelle liikunnan, urheilun ja hyvinvoinnin innovaatiokeskittymän, joka yhdistää luovasti kaupunkikulttuurin, hyvinvoinnin sekä olosuhdeosaamisen ja matkailun kestäviksi palveluiksi. Käytännön toimet? Dia 30

Vastaamme mineraali teollisuuden työvoimatarpeisiin korkeakoulu- ja ammattioppilaitos yhteistyöllä. Lisäämme lukiolaistietoisuutta kaivostoiminnan mahdollisuuksista. REDUlla on usean vuoden kokemus ja osaaminen kaivos- ja maanrakennusalan koulutuksesta. Dia 42

Kappale kaipaa valtiovallan toiveidenkin mukaisesti lasten ja nuorten hyvinvoinnin/liikunnallisen elämäntavan noston! Dia 52

Rovaniemellä lapsilla ja nuorilla on turvallinen arki ja valoisa tulevaisuus. Koulutus ja osaaminen ovat jatkuvan kehittämisen kohteena. Korkeakoulutus, ammatillinen koulutus, täsmäkoulutukset ja tiivis työelämäyhteistyö varmistavat osaavan työvoiman saatavuuden ja yritysten uudistumiskyvyn. Opiskelijat löytävät kaupungista harjoittelupaikkoja, ja tarjolla on monipuolisesti työssäoppimisen mahdollisuuksia. Osaamisen kehittäminen toimii perustana innovaatioille ja kaupungin elinvoimalle. Rovaniemi on arktisen alueen johtava liikunnan ja kulttuurin keskus. Monipuoliset liikunta-, kulttuuri- ja hyvinvointipalvelut mahdollistavat hyvän arjen kuntalaisille ja rakentavat vahvaa matkailubrändiä, joka perustuu paikallisen luonnon ja kulttuurin ainutlaatuisuuteen. Kaupungin vahva kulttuurinen omaleimaisuus sekä luovien alojen toiminta tarjoavat lapsille ja nuorille inspiroivia ympäristöjä oppia, kasvaa ja rakentaa suhdetta kotikaupunkiin

Laukkanen Veli
Rovaniemen koulutuskuntayhtymä

Asia: ROIDno-2025-4876

Rovaniemen kaupungin kasvuohjelma 2026-2030

Lausunnonantajan lausunto

Rovaniemen elinvoimapolitiittinen visio Miten hyvin visio mielestänne kuvaa Rovaniemen elinvoiman tulevaisuuden suuntaa?

Lapin ammattikorkeakoulu kiittää mahdollisuudesta lausua Rovaniemen kaupungin kasvuohjelman 2026–2030 luonnoksesta. Tarkastelemme ohjelmaa erityisesti osaamisen, TKI-toiminnan, yritysysteistyön sekä osaajien veto- ja pitovoiman näkökulmista. Kokonaisuutena ohjelmaluonnos on huolellisesti valmisteltu ja tunnistaa hyvin korkeakoulujen ja oppilaitosten merkityksen kaupungin elinvoiman vahvistamisessa.

Lapin AMK:n näkökulmasta kasvuohjelman visio on selkeä ja kunnianhimoinen sekä kuvaa hyvin tavoitetilaa vuoteen 2040. Arktinen profiloituminen ja yhteistyö kaupungin, yritysten ja oppilaitosten kesken ovat perusteltuja ja vahvistavat alueen kilpailukykyä. Pidämme hyvänä, että visiossa huomioidaan koko kaupungin alue, monipuolinen elinkeinorakenne ja kansainvälisyys sekä se, että kasvu kytetään valittuihin kärki- ja kasvualoihin.

Rovaniemen elinvoiman painopisteet ja kärkitoimenpiteet Vastaavatko painopisteet ja kärkitoimenpiteet mielestänne Rovaniemen tarpeita? Miten hyvin painopisteet ja kärkitoimenpiteet tukevat Rovaniemen elinvoiman kehittymistä?

Valitut painopisteet (yrittäjälähtöisyys, osaajaveto- ja pitovoima sekä kehittämisen kulttuuri) muodostavat Lapin AMK:n näkökulmasta toimivan kokonaisuuden. Myönteistä on, että ohjelmassa korostuvat oppilaitosten ja yritysten yhteistyö, yhteiskehittäminen sekä toimet, joilla opiskelijoita ja uusia osaajia integroidaan osaksi paikallisyhteisöjä. Asuntotilanteen parantamisen nostaminen kärkitoimenpiteisiin tukee konkreettisesti pito- ja vetovoimaa.

Kehittämisehdotuksina Lapin AMK korostaa, että kärkitoimenpiteet tulee toimeenpanossa priorisoida, aikatauluttaa ja resursoida, jotta eteneminen on hallittua ja vaikutuksia voidaan seurata. Lisäksi arktinen profiloituminen olisi hyvä kytkeä johdonmukaisemmin myös konkreettisiin toimiin (esim. arktiset testausympäristöt, kylmä- ja talviteknologia, arktinen logistiikka ja arktinen muotoilu). Mittaristoa voisi täsmentää (lähtö- ja tavoitetasot, datalähteet) ja osaajaveto- ja pitovoimaa kannattaa kuvata myös määrällisesti, esimerkiksi valmistuneiden sijoittumisella alueelle, harjoittelujen/opinnäytetöiden johtamisella työllistymiseen sekä kansainvälisten osaajien kiinnittymisellä. Yrittäjälähtöisyyden rinnalla on tärkeää varmistaa moninäkökulmaisuus ja pitkän aikavälin kestävyys (osaamispohja ja TKI, sosiaalinen hyväksyttävyys sekä ekologiset reunaehdot).

Rovaniemen elinvoimapolitiikan kilpailukykykärjet Miten arvioitte luonnoksessa esitettyjä kilpailukykykärkiä? Vastaavatko ne mielestänne Rovaniemen vahvuuksia ja mahdollisuuksia?

Kilpailukykykärjet tarkentavat hyvin kaupungin edistettäviä teemoja ja vastaavat pääosin Rovaniemen vahvuuksia ja kasvumahdollisuuksia. Kärjet ovat Lapin AMK:n näkökulmasta myös hyvin linjassa korkeakoulun TKI-toiminnan painopisteiden ja yritys yhteistyön kanssa (osaaminen, innovaatiot ja investoinnit).

Nykyistä näkyvämmiin poikkileikkaavaksi teemaksi voisi nostaa energian (uusiutuva energia, sähköistyminen, energiatehokkuus), koska se kytkeytyy suoraan teollisuuden investointeihin, logistiikan sähköistymiseen, huoltovarmuuteen sekä vihreän siirtymän liiketoiminta- ja osaamistarpeisiin.

Yleinen palaute

Kasvuohjelma on kokonaisuutena huolellisesti ja johdonmukaisesti laadittu. Visio, painopisteet, kilpailukykykärjet ja toimenpiteet tukevat toisiaan. Toimeenpanossa korostuu tarve poikkihallinnolliselle yhteistyölle ja selkeille yhdessä tekemisen rakenteille. Lapin AMK on valmis jatkamaan tiivistä yhteistyötä Rovaniemen kaupungin ja alueen toimijoiden kanssa tavoitteiden edistämiseksi erityisesti osaamisen kehittämisessä, TKI-toiminnassa, yritysten uudistumisessa sekä osaajien veto- ja pitovoiman vahvistamisessa.

Lahdenkauppi Juha-Pekka
Lapin ammattikorkeakoulu

Asia: ROIDno-2025-4876

Rovaniemen kaupungin kasvuohjelma 2026-2030

Lausunnonantajan lausunto

Rovaniemen elinvoimapolitiittinen visio Miten hyvin visio mielestänne kuvaa Rovaniemen elinvoiman tulevaisuuden suuntaa?

1. Visio

Ohjelman visio, jossa Rovaniemi nähdään vuonna 2040 arktisen osaamisen kansainvälisenä keskuksena, on kannatettava ja oikeansuuntainen. Se korostaa onnistuneesti yhteistyötä kaupungin, yritysten ja oppilaitosten välillä sekä kestäväen kasvun merkitystä.

Visio jää kuitenkin melko yleiselle tasolle. Jatkokehittämisessä olisi tärkeää tarkentaa, millä konkreettisilla osaamisalueilla Rovaniemi tavoittelee kansainvälistä kärkiasemaa sekä miten tätä asemaa mitataan. Vision vaikuttavuutta vahvistaisi myös selkeämpi kilpailullinen erottautuminen suhteessa muihin arktisiin toimijoihin.

Rovaniemen elinvoiman painopisteet ja kärkitoimenpiteet Vastaavatko painopisteet ja kärkitoimenpiteet mielestänne Rovaniemen tarpeita? Miten hyvin painopisteet ja kärkitoimenpiteet tukevat Rovaniemen elinvoiman kehittymistä?

2. Painopisteet ja kärkitoimenpiteet

Valitut painopisteet – yrittäjälähtöisyys, osaajaveto- ja pitovoima sekä kehittämisen kulttuuri – muodostavat loogisen ja toisiaan tukevan kokonaisuuden.

Ne tunnistavat keskeiset elinvoiman edellytykset ja painottavat oikein yhteistyötä, osaamista ja yritysmyönteisyyttä.

Kärkitoimenpiteiden tasolla ohjelman vahvuutena on konkreettisuus: toimenpiteitä on määritelty runsaasti ja ne kattavat laajasti kaupungin roolin yritysten, osaajien ja kehittämistoiminnan tukijana.

Kokonaisuuden haasteena on kuitenkin priorisoinnin puute. Toimenpiteitä on paljon, mutta niiden keskinäinen vaikuttavuus ja tärkeysjärjestys jää epäselväksi. Jatkossa olisi hyödyllistä tunnistaa selkeät kärkihankkeet tai -toimenpiteet, joihin resurssit kohdennetaan ensisijaisesti.

Lisäksi toimenpiteet painottuvat osin toimintatapojen ja prosessien kehittämiseen. Vaikuttavuuden näkökulmasta olisi tärkeää vahvistaa kytkentää konkreettisiin kasvutuloksiin, kuten investointeihin, yritysten kasvuun ja työpaikkojen syntymiseen.

Rovaniemen elinvoimapolitiikan kilpailukykykärjet Miten arvioitte luonnoksessa esitettyjä kilpailukykykärkiä? Vastaavatko ne mielestänne Rovaniemen vahvuuksia ja mahdollisuuksia?

3. Kilpailukykykärjet

Kilpailukykykärkien valinta perustuu luontevasti Rovaniemen nykyisiin vahvuuksiin. Ympäri vuotinen matkailu ja hyvinvointi, arktinen turvallisuus ja logistiikka, mineraaliteollisuus sekä luovat alat muodostavat monipuolisen kokonaisuuden, joka tukee elinkeinorakenteen kehittämistä.

Erityisen myönteistä on, että kärkialojen kehittämiseen on liitetty konkreettisia toimenpiteitä, kuten osaamisen vahvistaminen, TKI-toiminnan suuntaaminen sekä investointien edistäminen.

Kärkien osalta voidaan kuitenkin todeta, että valinnat ovat varsin turvallisia ja nojaavat vahvasti nykytilaan. Jatkossa olisi perusteltua pohtia, miten ohjelma voisi rohkeammin avata uusia kasvualoja tai vahvistaa selkeää kansainvälistä erikoistumista.

Lisäksi investointinäkökulmaa olisi hyödyllistä tarkentaa. Ohjelmaa vahvistaisi konkreettisempi kuvaus siitä, millaisia merkittäviä investointeja tai kehityshankkeita kärkialoilla tavoitellaan.

Yleinen palaute

4. Yhteenveto

Kasvuohjelma on kokonaisuutena hyvin valmisteltu ja antaa selkeän suunnan Rovaniemen elinvoiman kehittämiseksi. Sen keskeisiä vahvuuksia ovat rakenteellinen selkeys, yhteistyön korostaminen sekä konkreettiset toimenpiteet.

Ohjelman vaikuttavuutta voidaan edelleen vahvistaa: tarkentamalla vision konkreettisia tavoitteita ja erottautumista, priorisoimalla keskeiset kärkitoimenpiteet, vahvistamalla yhteyttä konkreettisiin kasvutuloksiin (investoinnit, työpaikat, yritysten kasvu), terävöittämällä kilpailukykykärkien strategista fokusointia ja rohkeutta. Näillä täsmennyksillä ohjelma voi entistä paremmin toimia Rovaniemen pitkäjänteisen kasvun ja kilpailukykyyn vahvistamisen välineenä.

Saastamoinen Alpo
Mainostoimisto Kiuas Oy/Seven-1